

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความตั้งใจและการสนับสนุนของบิดาที่มีต่อการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการปฏิบัติตน ความคาดหวังของสังคม การสนับสนุนของบิดาที่มีต่อความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 129 คน โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Resoned Action) ของ Fishbien & Ajzen วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และบรรยายสรุป

สรุปผล

1. ความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

1.1 ทัศนคติต่อการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยบิดามีความเชื่อว่าการให้นมแม่ลูกจะได้รับสารอาหารครบถ้วน มีสุขภาพดี และมีความภาคภูมิใจในบทบาทพ่อที่จะช่วยเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อีกทั้งสุขภาพของภรรยาก็ไม่ทรุดโทรม จึงเกิดทัศนคติที่ดีต่อการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

1.2 ความคาดหวังของสังคม โดยบิดามีความเชื่อว่าการที่กลุ่มบุคคลทางสังคมมีความคาดหวังว่าบิดาจะมีการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยเฉพาะบุคลากรทางสาธารณสุขต้องการให้บิดาเห็นความสำคัญของนมแม่และเกิดความเชื่อมั่นว่านมแม่เป็นนมที่ดีที่สุดและต้องการให้บิดาสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อีกทั้งบุคคลในครอบครัวก็ต้องการให้บิดาแบ่งเบาภาระงานบ้านและให้การช่วยเหลือภรรยาขณะให้นมลูก ด้วยความคาดหวังทางสังคมทำให้บิดาเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามความคาดหวังของสังคม

จากการที่บิดามีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และสังคมมีความคาดหวังที่จะให้บิดาสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จึงส่งผลให้บิดามีความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยหวังว่าลูกจะไม่เป็นโรคภูมิแพ้ จึงมีการกระตุ้นให้ภรรยา

รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เพื่อให้มีน้ำนมมีสารอาหารครบถ้วน แม้ว่าจะต้องรับภาระงานในครอบครัวมากขึ้น ก็มีความตั้งใจจะช่วยเหลือภรรยาเพื่อให้ภรรยาได้มีเวลาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระดับมาก

2. การสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ บิดาให้การสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยการให้กำลังใจแก่ภรรยาและให้ความมั่นใจว่าภรรยาสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ อีกทั้งยังมีการบอกประโยชน์ของน้ำนมแก่ภรรยา พร้อมทั้งมีความยินดีที่จะช่วยเหลือภรรยาทำงานบ้านตลอดระยะเวลา 4 เดือนหลังคลอด จึงทำให้การสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการปฏิบัติตน ความคาดหวังของสังคม การสนับสนุนของบิดาที่มีความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

3.1 ทัศนคติต่อการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจ ในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก

3.2 ความคาดหวังของสังคมต่อการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก

3.3 ความตั้งใจของบิดาต่อการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ความตั้งใจของบิดาต่อการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

บิดามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระดับมาก สอดคล้องกับคะแนนทัศนคติต่อการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และความคาดหวังของสังคมต่อการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จึงส่งผลให้บิดามีความตั้งใจอยู่ในระดับมากนั้น ดังที่ Ajzen & Fishbein (1980, p.48) ที่กล่าวว่า ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมขึ้นกับปัจจัยกำหนด 2 ประการ คือ ทัศนคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มสังคม นอกจากนี้ยังเกิดจากการที่โรงพยาบาลแม่และเด็กมีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และมีการชี้แจงให้ผู้รับบริการทราบ ตลอดจนมีการเตรียมความพร้อมของบิดา-มารดา โดยการให้สุศึกษาาระยะก่อนคลอดและหลังคลอด และใน

วันที่ 1-7 สิงหาคมของทุกปี กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมการณรงค์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งทางโรงพยาบาลได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ทำให้บิดามีโอกาสรับรู้ถึงประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จึงมีความตั้งใจที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ของAjzen & Fishbein (1980) ที่ว่าบุคคลจะตั้งใจแสดงพฤติกรรมหนึ่งพฤติกรรมใดก็ต่อเมื่อเขาได้ประเมินแล้วว่า พฤติกรรมนั้นมีผลไปทางบวกและเชื่อว่าคนอื่น ๆ ที่มีความหมายสำหรับตัวเขาคิดว่าเขาควรที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น นอกจากนั้นภาวะเศรษฐกิจทำให้ครอบครัวต้องประหยัด อีกทั้งบิดามีอายุ 25-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 69.79 เป็นวัยที่มีวุฒิภาวะทางด้านอารมณ์ สติปัญญา ย่อมรับรู้ ประโยชน์ของการให้ลูกได้กินนมแม่ ตลอดจนสังคมปัจจุบันมีลูกน้อยลง จึงต้องการเลี้ยงลูกให้มี คุณภาพ จึงสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการให้นม และได้เปรียบเทียบกับนมแม่ประโยชน์ จึงมีความตั้งใจที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

การสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

กล่าวได้ว่าบิดามีพฤติกรรมสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระดับมาก ทั้งนี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของสังคมและวัฒนธรรมมีผลทำให้บทบาทหน้าที่หญิงชายเปลี่ยนไป หญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น และชายต้องเข้ามาช่วยภาระงานในบ้าน ทักษะคติของครอบครัวเปลี่ยนไปจากการที่ชายเป็นผู้นำของครอบครัวอย่างเดียว มีการปรับเปลี่ยนเป็นที่ปรึกษาหรือช่วยเหลืองานครอบครัว โดยเฉพาะการที่บิดาเป็นผู้ให้การสนับสนุนแก่มารดาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดยการช่วยเหลือทำงานบ้านหรือการให้คำแนะนำการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จะทำให้มารดาประสบความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวขยาย มารดาจะได้รับความช่วยเหลือจากบิดาในระยะแรก ประกอบกับในภาคเหนือมีความเชื่อเกี่ยวกับการางคทำงานหนักในระยะแรกหลังคลอด มารดาจะได้รับการช่วยเหลือจากสามีในเรื่องการเลี้ยงดูบุตร การให้คำแนะนำต่าง ๆ เพื่อให้มารดาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ เนื่องจากเห็นประโยชน์ของนมแม่ จากการช่วยเหลือต่าง ๆ ทำให้มารดาใช้เวลาเพียงพอในการดูแลบุตรและสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ ซึ่งจากการศึกษาของเกษร ลักมิตานนท์ (2532) พบว่ามารดาที่ได้รับการสนับสนุนจากสามีจะมีความรู้ ทักษะคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ รวมทั้งระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการสนับสนุน ในทำนองเดียวกัน วินัส สืบศรี (2538, หน้า 59) พบว่ามารดาที่มีความพร้อมในการให้

นมบุตร สามี และบุคคลในครอบครัวจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนโดยการซื้ออาหารที่มีประโยชน์ให้รับประทานเป็นประจำ ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่งานบ้านเพื่อให้มีเวลาเลี้ยงลูก และคอยเตือนให้พักผ่อนอย่างเพียงพอ เช่นเดียวกับ Diane Gamble & Janice M. Morse (1992, p.358-364) ซึ่งได้ศึกษาบิดากับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ พบว่าบิดาแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ บิดาที่มีส่วนในการตัดสินใจที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และให้การช่วยเหลือภรรยาทุกอย่างในการเลี้ยงลูก บิดาอีกลักษณะหนึ่งมีส่วนในการตัดสินใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และให้การช่วยเหลือเมื่อภรรยาบอกกล่าว ส่วนบิดาที่ตัดสินใจที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จะให้คำแนะนำแก่ภรรยาแต่ไม่ให้ความช่วยเหลือ ส่วนบิดาประเภทสุดท้ายคือไม่มีส่วนในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งจะทำให้มารดาตัดสินใจเลี้ยงลูกด้วยนมผสม ในทำนองเดียวกับ Naomi Bromberg Bar-yam & Lori Darby (1977) ที่พบว่าบิดามีอิทธิพลต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ตั้งแต่การตัดสินใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การช่วยเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระยะแรกและระยะหลังของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และบิดาก็เป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะให้มารดาเลี้ยงลูกด้วยนมผสม

หากพิจารณาด้านการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารแล้ว การที่บิดาซื้อหนังสือเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แม้ว่าจะอยู่ในระดับมาก แต่ค่าเฉลี่ยก็ยังอยู่ในระดับต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าข้อมูล ข่าวสารด้านการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ยังไม่แพร่หลาย จะมีก็แต่ในนิตยสารเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เท่านั้น ซึ่งก็มีราคาแพง ประกอบกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาร้อยละ 56 มีรายได้เฉลี่ย 3,001-7,000 บาท ซึ่งถือว่ามียาได้ในระดับปานกลาง โอกาสที่จะซื้อหนังสืออ่านมีน้อยมาก ดังนั้นสื่อที่จะเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้น่าจะได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่มีในทุกครัวเรือนอยู่แล้ว

ทัศนคติต่อการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่กับความตั้งใจในการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

จากการศึกษาพบว่าบิดามีทัศนคติต่อการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระดับดี และพบว่าทัศนคติต่อการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีความสัมพันธ์ทางบวก ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่กล่าวไว้ว่า ความตั้งใจในการปฏิบัติตนขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านผลกระทบของสังคม ซึ่งปัจจัยด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นพื้นฐานมาจากการประเมินของบุคคล

นั่นว่า พฤติกรรมดังกล่าวดีหรือเลว เขาชอบหรือไม่ชอบ พฤติกรรมนั้นซึ่งบุคคลที่มีความเชื่อว่า พฤติกรรมนำไปสู่ผลทางลบก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ดังนั้นทัศนคติของบุคคลจึง เชื่อมโยงกับความเชื่อในลักษณะของการพิจารณาความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยต่อพฤติกรรมนั้นว่า จะมี ผลอะไรเกิดขึ้นภายหลังการกระทำนั้น

จากการศึกษาบิดามีความเชื่อว่าการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ทำให้ลูกมีสุขภาพดี ได้รับภูมิคุ้มกันโรค ได้รับสารอาหารที่ครบถ้วน มีการพัฒนาการที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ ช่วยให้ ประหยัด ธรรมชาติสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ยาวนาน และทำให้บิดาเกิดความภาคภูมิใจในบทบาท พ่อที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งความเชื่อดังกล่าวบิดาได้ประเมินค่าความเชื่อแล้วว่าเกิดผลดีต่อลูกและ ครอบครัว จึงทำให้บิดามีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตน จึงเกิดความตั้งใจที่จะสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วย นมแม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Gary L. Freed, et al. (1991, p.225) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของบิดา ที่กำลังจะมีลูกเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระหว่างกลุ่มที่วางแผนที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และกลุ่มที่ วางแผนจะเลี้ยงลูกด้วยนมผสม พบว่าบิดาที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นั้น มีความรู้และทัศนคติที่ดี เกี่ยวกับนมแม่ และทราบถึงว่านมแม่ช่วยป้องกันโรคและสามารถสร้างความผูกพันระหว่างแม่ลูกได้ ส่วนบิดาที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ก็จะวางแผนที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมผสม

ความคาดหวังของสังคมกับความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

จากการศึกษาพบว่าความคาดหวังของสังคมกับความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนม แม่นั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีความสัมพันธ์กันทางบวก สามารถอธิบายได้ ว่าหากบิดามีความเชื่อว่าการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นสิ่งที่ดี ได้รับการยอมรับ ความคาดหวังและแรงจูงใจจากกลุ่มสังคมแล้ว จะทำให้มีความตั้งใจในการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุน การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในทางตรงกันข้ามหากบิดาทราบว่ากลุ่มสังคมไม่เห็นด้วยหรือไม่ให้ การสนับสนุนที่ตนจะปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ย่อมทำให้ไม่มีความตั้งใจที่จะ ปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่เชื่อว่าการ คล้อยตามกลุ่มสังคมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติของบุคคล โดยการคล้อยตาม กลุ่มสังคมนี้ เกิดจากการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อกลุ่มสังคมโดยคาดคะเนว่ากลุ่มสังคมคิดว่าเขาควรหรือ ไม่ควรแสดงพฤติกรรมนั้น และบุคคลจะมีความตั้งใจที่จะทำตามการรับรู้ที่เขามีต่อความคิดเห็นของ

กลุ่มสังคม กล่าวคือยังบุคคลรับรู้ว่าคุณค่าหรือกลุ่มบุคคลที่เขาให้ความสำคัญคิดว่าเขาควรมีพฤติกรรมนั้นมากเท่าใด ก็จะมีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นมากเท่านั้น (Ajzen & Fishbien, 1975, p.302)

จากความเชื่อของบิดามีความเชื่อว่ากลุ่มสังคม คือ ภรรยา มีความคาดหวังว่าเขาจะสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จึงทำให้บิดามีความตั้งใจที่จะสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งในอดีตนั้นการแบ่งงานในครอบครัวในใช้เพศเป็นเครื่องกำหนดตามค่านิยมที่ปลูกฝังการมานานต่อมาสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนไป หญิงต้องทำงานนอกบ้านมากขึ้น ทำให้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทในครอบครัว บิดาเข้ามาช่วยเหลืองานในบ้านมากขึ้น โดยเฉพาะในภาวะที่มีสมาชิกใหม่ในครอบครัว ภรรยาจึงคาดหวังว่าบิดาจะเข้ามาช่วยเหลือเลี้ยงดูบุตร โดยเฉพาะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นอกจากนี้กลุ่มบุคคลทางสาธารณสุขยังเป็นกลุ่มสังคมที่มีความสำคัญอีกกลุ่มหนึ่ง จากการที่โรงพยาบาลแม่และเด็กมีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นั้น ในระยะที่ฝากครรภ์ สามีและภรรยาจะได้รับการสอนสุขศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 3 ครั้ง และในระยะคลอดทางโรงพยาบาลยังมีนโยบายสนับสนุนให้บิดาเข้าไปในห้องคลอดและได้เห็นว่าการได้ดูคนแม่ภายในครึ่งชั่วโมงแรกคลอด ตลอดจนระยะหลังคลอดแม่ลูกจะได้อยู่ด้วยกันตลอดเวลาและได้รับการสอนเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งนโยบายและการปฏิบัติเหล่านี้ส่งผลให้บิดาตระหนักถึงความสำคัญของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และได้รับรู้ว่าคุณค่าทางสาธารณสุขคาดหวังว่าบิดาจะมีส่วนช่วยในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จึงส่งผลให้บิดามีความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ถึงแม้ว่าการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดยให้บิดาเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นเพียงระยะเริ่มแรกก็ได้รับการสนองตอบจากบิดาด้วยดีตลอดมา เพื่อให้กิจกรรมนี้เป็นไปด้วยความต่อเนื่องและสนองนโยบายของกระทรวง ตลอดจนเป็นการส่งเสริมสุขภาพของทารกในระยะเริ่มแรกของชีวิต จึงควรมีการเตรียม บทบาทของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ความตั้งใจกับการสนับสนุนของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

การสนับสนุนของบิดากับความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีความสัมพันธ์ทางบวก ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Ajzen & Fishbien, 1980, pp.5-6) ที่ได้อธิบายว่าพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ไม่ได้ถูกควบคุมโดยสิ่งจูงใจที่ขาดสติสัมปชัญญะหรือขาดความคิดของบุคคล แต่บุคคลตัดสินใจที่จะร่วมหรือไม่ร่วมใน

พฤติกรรมกาปฏิบัติอย่างหนึ่ง โดยพิจารณาอย่างละเอียดถึงองค์ประกอบหลายอย่างของ พฤติกรรมกาปฏิบัตินั้น ๆ และมนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอยู่อย่างเป็นระบบ มนุษย์ พิจารณาผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองก่อนตัดสินใจลงมือกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม นั้น พฤติกรรมส่วนมากของบุคคลจะอยู่ภายใต้การควบคุมของความตั้งใจของบุคคล ความตั้งใจที่จะ แสดงพฤติกรรมจึงเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับการกระทำ ซึ่งความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ ทศนคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มสังคม

จากแนวคิดของ Bandura (1987 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2539, หน้า 48) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ั้นไม่จำเป็นจะต้องพิจารณาในแง่ของการแสดงออก หากแต่ว่าการได้มาซึ่งความรู้ใหม่ ถือว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้ว แม้ว่าจะยังไม่มีการแสดงออกก็ตาม ดังนั้นการเรียนรู้ของ Bandura มักจะเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายในโดยไม่จำเป็นต้องมีการแสดงออก และแน่นอนการแสดง ออกของพฤติกรรมก็จะสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ ซึ่งจากการที่โรงพยาบาลแม่และเด็กมีนโยบาย การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยในระยะฝากครรภ์จะมีการสอนสุศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่ 3 ครั้ง คือ ในระยะตั้งครรภ์ในสัปดาห์ที่ 1-19 ระยะสัปดาห์ที่ 20-32 และระยะสัปดาห์ที่ ซึ่งจากการวิจัยพบว่าบิดาได้เข้าฟังการสนสุศึกษาโดยค่าเฉลี่ย 2.16 การที่บิดาได้รับความรู้ในเรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ส่งผลให้บิดามีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และวิธีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และบิดา สามารถนำความรู้้นมาช่วยเหลือมารดาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระยะหลังคลอดได้ และในระยะ หลังคลอดครรขจะอยู่โรงพยาบาลระยะหนึ่งเพื่อพักผ่อนร่างกายและเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงลูกด้วย นมแม่ โดยมีทีมพยาบาลให้การช่วยเหลือและให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด มีการให้สุศึกษาเกี่ยวกับ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นกลุ่มและรายบุคคล ในรายที่มารดาหรือบุตรมีความผิดปกติไม่สามารถให้ นมบุตรได้ในระยะแรก ซึ่งต้องใช้เวลาในการฝึกก็จะมีคลินิกนมแม่ให้การช่วยเหลือ และในรายที่ ทารกมีน้ำหนักน้อยหรือมีความผิดปกติไม่สามารถให้นมได้ในระยะแรกก็จะมีการสอนให้มารดาบีบน้ำ นมเก็บไว้ในตู้เย็น เพื่อให้ลูกในระยะที่มีความพร้อมที่จะให้นมได้ จากการที่มารดาได้อยู่โรงพยาบาล ดังกล่าวส่งผลให้บิดาเกิดการรับรู้วามารดาทุกคนจะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ยกเว้นในบางรายที่ต้องให้นม ผสม ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้ทางการแพทย์เท่านั้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวทั้งหมดบิดาจะได้เข้ามามีส่วนร่วมและ ช่วยมารดาในการเลี้ยงดูบุตร เช่น การช่วยเปลี่ยนผ้าอ้อม อุ้มลูก อาบน้ำ เพื่อให้มารดาได้มีเวลาเลี้ยง ลูกด้วยนมแม่ ซึ่งการที่บิดามีกิจกรรมช่วยเหลือและมีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ทำให้บิดา

เกิดความตั้งใจและมีพฤติกรรมที่สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งสอดคล้องกับ Heidi Littman, et.al (1994, p.214-219) ได้ศึกษามารดาหลังคลอดภายใน 24 ชั่วโมง พบว่าการที่มารดาตั้งใจที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการเห็นด้วยของบิดา ในทำนองเดียวกับ Buckner & Matsubara (อ้างใน Naomi Bromberg Bar-yam & Lori Darby (1997, p.46) ที่พบว่าในระยะ 24 ชั่วโมงแรกหลังคลอดผู้ช่วยที่สำคัญที่สุดของมารดาที่ทำให้มารดาประสบความสำเร็จการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นั้น คือ สามี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าบิดามีความตั้งใจและมีการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระดับมาก จึงควรมีการส่งเสริมบทบาทของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะบทบาทการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นบทบาทใหม่สำหรับบิดา ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระดับโรงเรียน ส่วนในระดับครอบครัวนั้น สื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ควรมีการนำเสนอบทบาทบิดาในการช่วยมารดาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่อง และในระดับโรงพยาบาลควรมีการเตรียมความพร้อมสำหรับบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยมีการสอนให้บิดามีความรู้และทักษะในช่วยเหลือมารดาให้นมลูก เช่น การช่วยจัดท่าที่เหมาะสม การอาบน้ำให้ลูก การอุ้มลูก เพื่อบิดาจะได้มีประสบการณ์ในการช่วยเหลือมารดา ทำให้มารดามีโอกาสได้พัก ตลอดจนเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างพ่อ แม่ ลูก และในระยะหลังคลอดเมื่อกลับไปอยู่บ้านแล้ว ทางโรงพยาบาลควรมีโครงการเยี่ยมบ้านหญิงหลังคลอด เพื่อเป็นการกระตุ้นให้บิดาได้มีส่วนสนับสนุนมารดาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งจะทำให้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจของบิดาต่อการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในลักษณะงานวิจัยเชิงคุณภาพ
2. ควรมีการติดตามผลบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ภายหลังที่ออกจากโรงพยาบาลเป็นระยะ ๆ
3. ควรมีการศึกษาความตั้งใจของบิดาต่อการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในทารกที่คลอดก่อนกำหนด